

Jizəs we kəmət Nazarət

Di Ship fə Gəd

Jizəs we kəmət Nazarət

“Na man we kəmət from Gəd”

Prəfəsi ən Ay Witnes

Ləsin 1

I pas siksti (60) Ol Testament prəfəsi dən bət Jizəs əl dən tin ya bin apin. Dən prəfəsi ya bin tək bət di wan ol təm we di Ol Testament begin insay Jənəsis ən dən insay Malakay. Di chans fə mek twənti fayv pan dən tin ya apin pas 1 pan wan tawzin trilyon.

Bəku prəfəsi dən de bət Jizəs insay di Ol Testament bət wetin na bin di pəsibul fə mek jəs 25 prədikshən bət pəsin we dən fə bən bəku ia afta dat ən get dis prədikshən dən kin kam tru?

Dr. Hawley O. Taylor dən gi dis ansa: ‘We i kam pan dən n kes ya bət tin dən we dən bin dən tək bət fə Izrəl in Məsaya we bin fə kam, if di chans fə mek dən win ivin insay di kes fə əni wan pan dən, dat na p (probability) ikwal to n insay əvri kes, den di əvala prəbabiliti se əl di n ivin dən go fən dən fulfilment insay wan pəsin go bi p 8 ikwal to $(1/2)^7$. So, na wan chans nəmə go de pan 2 0 (33 milyon, usay n ikwal to 25) pan əl dən tin ya we dən bin dən tək bət fə kam tru if na jəs ges. Naw we yu luk dən prəfəsi ya bət Krays, yu go si se nəto əl dən əl get ivin chans fə get sakrifays, bikəs insay səm təm dən, i nə kin izi fə mek di tin apin atəl (as fə bən pikin we nə get mətalman papa). Wan rili kənsavayv komprəmis go bi p ikwal to 1/5; ən di əvala prəbabiliti fə di n prəfəsi dən fə kam tru go bi p ikwal to $(1/5)^7$ wan chans aut pan wan tawzin trilyon if n ikwal to 25. (Modern Science and Christian Faith, p. 178) Ivin if di prəfəsi bət di vajin bən nə de, di nəmbə stil de astronomically big. Tu big fə tink se dis apin bay aksident! Twənti fayv prəfəsi dən bət Krays ən aw dən go apin, from Mədan Sayns ən Kristian Fet, pej 179-183. I klia se, prəfəsi dən we fulfil de validet di prəfəsi.

Jizəs kam fə fulfil di lə en di prəfət dən. Di Ol Testament bin rayt di prəfəsi ən di wan dən we rayt di Nyu Testament sho klia wan se dən apin. Dis na jəs wan pan di pruf dən we de sho se Jizəs na bin udat i se in bi, Gəd we tan lək Jizəs we kəmət Nazarət.

Jizəs

"Di Papa we sən mi insef dən testify bət mi. Una nə eva yəri in vəys ɔ si in fəm, ən in wəd nə de insay una, bikəs una nə biliv di wan we i sən. Yu de tray tranga wan fə stədi di Skripchə dən bikəs yu tink se bay we yu gət layf we go de sote go. Dis na di Skripchə [Old Testament] we de testify bət mi" (Jən 5: 37-39).

Di Apsul Pita

Kristian dən wər Krays in nem bikəs Krays na dən Masta, Ticha, Gayd, Sevi, Ridima, Mədal, Ay Prist, Op, Sakrifays fə sin ən bəku, bəku ɔda tən dən. Di fawndeshən we strong lək rək fə wi fet na di tru tən we Pita bin tək bət - "Yu na Krays, Gəd we de alayv in Pikin" (Matyu 16: 16). Jizəs na rial pəsin ən di Baybul na tru. Əl wetin wi nəd fə no bət Jizəs de insay di Baybul. Əl mətalman istri de rawnd Am. Jizəs na di men pəsin we de insay di mətalman drama. I nə səprayz fə no se di istri bət di wəl sheb to tu span dən: bifo Krays (BC) ən afta Krays (AD).

Di Apsul Jən

"In di biginin, di Wəd bin de, ən di Wəd bin de wit Gəd, ən di Wəd na bin Gəd. I bin de wit Gəd di biginin. Na tru am mek əltin; if i nə bin de, dən nə mek ənitin we dən dən mek. Insay am, layf bin de, ən da layf de na di layt fə mətalman. Di layt de shayn na daknəs, bət di daknəs nə əndastand am. Wan man kam we Gəd sən; in nem na Jən. I kam as witnəs fə tək bət da layt de, so dat əlman go biliv tru am. Insef nəto bin di layt; i kam jəs as witnəs fə di layt. Di tru layt we de gi layt to əlman bin de kam na di wəl. I bin de na di wəl, ən pan əl we na tru am mek di wəl, di wəl nə bin no am. I kam to wetin na in yon, bət in yon nə bin tek am. Bət stil to əl di wan dən we tek am, to di wan dən we biliv in nem, i gi di rayt fə bi Gəd in pikin dən - pikin dən we nə bən from mətalman, ɔ we mətalman disayd ɔ we man want, bət we Gəd bən" (Jən 1: 1-13).

"Di Wəd tən to mətalman ən mek in de wit wi. Wi dən si in glori, di glori fə di Wan we kəmət from di Papa, we ful-əp wit spəshal gudnəs ən trut" (Jən 1: 14).

Jən di Baptaya

"I [Jən] ala se, 'Dis na in a bin se, di wan we de kam afta mi dən pas mi bikəs i bin de bifo mi.' Frəm di ful-əp wit in gudnəs wi əl dən gət wan blesin afta di əda wan. Bikəs na Mozis bin gi di b; di gudnəs ən trut bin kam tru Jizəs Krays. Nəbədi nə eva si Gəd, bət Gəd we na di Wan we de nia di Papa, dən mek pipul dən no am" (Jən 1: 15-18).

"Jizəs luk na əvin ən pre Papa, di təm dən rich . Glori yu Pikin, so dat yu Pikin go gi yu glori. Bikəs yu gi am pawa oba əlman so dat i go gi əl di wan dən we yu dən gi am layf we go de sote go. Na dis na layf we go de sote go: so dat dən go no yu, di wangren tru Gəd, ən Jizəs Krays we yu sən. A dən briy yu glori na di wəl bay we a dən du di wok we yu gi mi fə du. Ən naw, Papa, gi mi glori bifo yu wit di glori we a bin gət wit yu bifo di wəl bigin" (Jən 17: 1-5).

"Dən Paylet go bak insay di pales, kəl Jizəs en aks am se, 'Yu na di Ju pipul dən kiŋ?' Jizəs aks am se: 'Na yu yon aidia, o ɔda pipul dən bin tək to yu bət mi?' "Mi na Ju?' Paylet bin ansa am. 'Na yu pipul en yu edman fə prist dən bin gi yu to mi. Wetin na di tin we yu dən du?' Jizəs se, 'Mi kiŋdəm nə de na dis wəl. If na so i bi, mi savant dən go fət fə mek di Ju pipul dən nə arest mi. Bət naw mi kiŋdəm kəmöt na ɔda ples.' 'Yu na kiŋ, so!' i aks am. Paylet bin se. Jizəs ansa am se, 'Yu rayt we yu se mi na kiŋ. Infakt, na dis rizin mek dən bən mi, en na dis rizin mek a kam na di wəl, fə təstify di trut. Əlman we de na di say we di trut de lisin to mi.' 'Wetin na tru?'" "Paylet aks" (Jən 18: 33-38).

Ju pipul

"Wi gət lə, en akədin to da lə de, i fə day, bikəs i se in na Gəd in Pikan. We Paylet yəri dis, i fred mə, en i go bak insay di kiŋ in os. 'Usay yu kəmöt?' i aks am. i aks Jizəs, bət Jizəs nə ansa am. 'Yu nə gri fə tək to mi?' i aks am. Paylet bin se. 'Yu nə no se a get pawa fə fri yu o fə nel yu pan krəs?' Jizəs ansa am se, 'Una nə bin fə get pawa oba mi if dən nə gi yu am from əp. So, di wan we gi mi to yu, i gilti fə sin we pas dat'" (Jən 19: 7-11).

Di bigman we kəmöt Itiopia

"I ansa se, 'A biliv se Jizəs Krays na di Pikan fə Gəd'" (Akt 8: 37).

Səmari

Dis en bəku ɔda pat dən sho klia wan se Jizəs:

- a) na Gəd we mek əltin tru
- b) ɔmbul insef fə kam na di wəl insay di fəm fə man
- c) bi di pafekt sakrifays fə sin.

"Dən bin du oł dis na dat ənibədi we tek am, di wan dən we biliv in nem, i gi di rayt fə bi Gəd in pikin dən - pikin dən we dən bən nəto from natura l famili, o we mətalman disayd o we man want, bət we Gəd bən" (Jən 1: 12-13).

Kwəshən dən

1. Prəfesi dən we bəku difren prəfet dən bin dən du insay wan pəsin insay sməl ia insay wan pəsin pas ɔndred ia bifo dis təm na:

- a. ____ Dən nə go ebul fə tink bət
- b. ____ Dən nə kin abop pan am
- c. ____ Validates di prəfesi

2. Nyu Testament pipul dən we bin si am yay nə bin get bətə tin fə tək bət Jizəs as Gəd in Pikan.

T. ____ F. ____

3. Na Pita nōmō bin gri na pōblik se Jizōs na Gōd in Pikin.

T. _____ F. _____

4. Wetin mek Gōd gi Jizōs ol di pawa?

- a. _____ Fō fulēp ol di rayt we
- b. _____ Gi layf we go de sote go to di wan dēn we de obe In komand
- c. _____ Alaw Am fō liv layf we nō gēt sin

5. Uswan pan dēn tin ya we dēn tōk bōt Jizōs kōrēkt?

- a. ___ Na Jizōs, Gōd, di Pikin mek oltin
- b. ___ Jizōs put insēf dōj fō kam na di wōl as mōtalman
- c. ___ Jizōs bi di pafekt sakrifays fō sin
- d. ___ Ol di tin dēn we de ḥop
- e. ___ a en c

Lēsin 2

Wetin Sēkyula Rayta dēn Se Bōt Jizōs

Ivin if di tin dēn we di Baybul tōk na pruf se Jizōs na bin rial pōsin, bōku pruf de bak ausayd di Baybul we de kōnfirme se Jizōs na bin pōsin we de tōk bōt istri, jōs lēk aw di Baybul de sho am. Di ɔda tin dēn we sōm pipul dēn we bin de rayt bōt istri trade trade we nōto Kristian bin rayt, de wok togēda pan di tin dēn we di Baybul tōk bōt Jizōs:

Matyu se “Dēn bin dōn nel am pan kros ... en sidōm, dēn bin de wach am de ... frōm di siks awa te di nayn awa dak oba ol di land” (Matyu 27: 35-36; 45-46). Mak bin put am dis we “Wan di siks awa, daknes kam oba di wan ol land te di nayn awa” (Mak 15: 33).

Thallus

Thallus, na Sameritan-born istriman we bin liv en wok na Rom arawnd AD 52, we Julius Africanus, we na bin Kristian kronografa fō di let sekōn sentiwođ, bin kot.¹ 'Thallus, insay di tōd buk fō in istri dēm, eksplen away dis daknes lēk we di san de klin.' Africanus bin tōk se i nō gri wit di ripōt we i bin tōk se di san nō go ebūl fō iklijs di tēm we di mun ful-ċop, jōs lēk aw i bin bi we Jizōs day di tēm fō di Pasova. Di pawa we dēn tōk bōt Talōs na bikōs dēn bin no en tōk bōt di tin dēn we apin we Jizōs day na di Imperial Siti frōm di midul pat pan di fōstēm Kristian dēn tēm. Di tru tin bōt di kros we dēn nel Jizōs pan di kros go mōs dōn rili no da tēm de, te di wan dēn we nō biliw lēk Talōs bin tink se i imptant fō eksplen di tin bōt di daknes as sōntin we de apin na di wōl. ... I sōri fō no se, dēn dōn tōn di tray we Talōs bin tray fō bi di men tin we dēn kin yuz fō pruv Jizōs insay istri en fō mek dēn abop pan di stori we Mak bin tōk bōt di daknes we bin de we i day.²

Mara Bar-Serapion

“A manuscript in the British Museum preserves di təks fō wan ləta we wan Sirian we nem Mara Bar-Serapion bin sən to in boy pikin. Di papa bin sho aw fō mek sənsman dən lək Sōkratis, Paytagoras, ən di kin we get səns fō di Ju pipul dən səfa, we i klia se di kəntəks sho se na Jizəs, na fulish tin. ‘Us bənifit di pipul dən na Atəns bin get we dən kil Sōkratis? Angri ən sik bin kam pan dən as jojmənt fō dən kraym. Us bənifit di man dən na Samos bin get we dən bən Paytagoras? Insay sməl təm, dən land bin kəba wit san. Us bənifit di Ju pipul dən bin get we dən kil dən kinj? Na jəs afta dat, dən bin pul dən kiñdəm. Gəd bin blem dən tri sənsman ya di rayt we: di pipul dən na Atəns bin day bikəs dən angri; di Samian dən bin de ful-ɔp wit di si dən; di Ju pipul dən, we dən dən pwel en drəb den kəmət na dən land, de liv skata kpatakpatə. ... Ən di Kin we get səns nō day fō gud; i bin liv pan di tichin we I bin dən gi”.³

Kəneliəs Tasitəs

Wan Roman istriman we bin de frōm lək 50 afta Krays to 100 afta Krays bin rayt bot Nero in faya. ‘So, fō pul di riþət kəmət, Nero bin fast di gilti ən mek wan klas we dən et fō dən bad bad tin dən, we di pipul dən bin de kəl Kristian səfa di bəst we. Krays, we di nem kəmət frōm, bin səfa di bad bad pənishment we Taybiriəs bin de rul na wan pan wi prəkyurata dən, Pəntiəs Paylatəs’.⁴

Plinius Secundus

Wan Roman gəvno insay AD 112 bin rayt Emparə Trajan se ‘Dən bin de insay di abit fō mit pan wan patikyula de bifo layt kam, we dən kin siŋ wan siŋ to Krays as Gəd ən tay dənsef wit wan solemn əth fō nō du əni wiked tin ... afta dat na bin dən kəstəm fō separət, ən afta dat dən mit bak fō it it, bət it fō ədinari kayn it’.⁵

Seutonius

An annalist and di kət əfisa na di Imperial Os we Adrian bin de rul, bin rayt lək di ia 120 afta Krays insay di buk we nem Layf fō Klədiəs. ‘As di Ju pipul dən bin de mek trəbul əltem bikəs Krestəs bin de mek dən nō get wanwəd, i (Klədiəs) bin drəb dən kəmət na Rom.’⁶ Dən Edwado C. Wətən bin tək se ‘Di rizin we mek dən get nem fō dis kot na bikəs Lyuk, we ol lək siksti ia bifo dis təm, bin dən rayt dis sem tin we apin as di rizin we mek di aþəsul Pəl bin jəyñ wit wan Kristian Ju man ən in wəf we nem Akwila ən Prisila (Di Aþəsul Dən Wok [Akt] 18: 1-2). Agen, di menshən bət Krays insay di istri kəntəks, dən kin si am insay buk dən we nō de na di Baybul.’⁷

Flavius Josephus

Josephus get wan intrestin əbshəbishən. ‘Na dis təm Jizəs, we na man we get səns, bin kam, if wi fō kəl am man; bikəs i bin de du wəndaful tin dən, i bin de tich pipul dən we de tek di trut wit gladi at. I bin win bəku Ju pipul dən en bak bəku Grik dən. Dis man na bin di Məsaya. Ən we Paylet bin dən kəndəm am fō go na di krəs bikəs wi yon lida dən bin tel am fō du dat, di wan dən we bin lək am frōm di fəs təm nō bin stop. Di təd de, i apia to dən layf bak, jəs lək aw di prəfet dən bin dən tək ən tək bəku əda wəndaful tin dən bət am. Ən ivin naw di rays we Kristian dən get, we dən gi in nem so, nō dən day yet.’⁸

Fōs Ju en Jentayl Rayta dēn

Di kot we de kam bien F. F. Brus sōma dis rili klia wan. ‘Eni ɔda tīn we dēn kin tink bōt di pruf frōm di fōstem Ju en Jentayl rayta dēn...i at least establish, fō di wan dēn we nō gri fō witnes fō Kristian raytin, di istri kōlchō we Jizōs inseg get. Sōm pipul dēn we de rayt kin ple wit di fayn fayn tin dēn we dēn kōl ‘Krays lay lay stori,’ bōt dēn nō kin du dat bikōs dēn get pruf dēn we de na di istri. Di istri bōt Krays na as axiomatic [self-evident rd] fō wan istriman we nō de tek wan pōsin bēte pas ɔda pōsin jōs lēk di istri we Julius Siza get. Nōto pipul dēn we de rayt bōt istri de mek pipul dēn no bōt di ‘Krays lay lay stori’.” 9

Kweshōn dēn

1. Matyu in stori bōt aw dēn bin nel Jizōs pan di krōs, na in Talōs bin kot Julius Africinus.

T. ____ F. ____

2. Wan Roman istriman we nem Kōnilyōs Tasitōs bin rayt se Krays “bin sōfa di bad bad pōnishment.”

T. ____ F. ____

3. Di wan dēn we nōto Kristian rayta dēn de gi pruf we de na do na di Baybul we de kōnfirme di Baybul stori se wan man we get pawa we nō kōmōn bin de na Galili/Judia.

T. ____ F. ____

4. No Roman onli Ju istri man nō de sōpot di Baybul stori se Pōntōs Paylet bin nel Jizōs pan di krōs.

T. ____ F. ____

5. Jossif bin si insay in raytin dēn se Paylet bin kōndem Jizōs fō mek dēn nel Jizōs pan di krōs en Jizōs bin apia to in disaypul dēn tri dez afta dat,

T. ____ F. ____

1. F. F. Bruce, Di Nyu Testament Dokument dēn, Eerdmens, p. 113.

2. Edward C. Wharton, Kristianiti: Wan Klia Kes fō Istri Howard p. 7.

3. British Museum Syriac MSS., F. F. Bruce, Jizōs en Kristian Črijin Čdasay di Nyu Testament, p. 31.

4. Di Annals en di Istri dēn, 15:44. Frōm Britannica Gret Buk dēn, Vol. 15, pej 10. 168.

5. Leta dēn, 10: 96.

6. Layf fō Klōdiōs, 25: 4

7. Edward C. Wharton, Kristianiti: Wan Klia Kes fō Istri, Howard p. 11.

8. Antik tin dēn, 18,3. 3.

9. F. F. Bruce, Di Nyu Testament Dokument dēn. P. 119. OI wetin wi dōn tōk bōt na Edward C. Wharton bin tōk bōt dēn insay in buk we nem Christianity: A Clear Case of History

Lesin 3

Jizəs in Fəs Layf

Gəd tru di prəfət Ayzaya bin tək se, ‘Di Masta insef go gi yu wan sayn: Di vajin go gət bələ en i go bən bəy pikin, en i go kəl am Amanuel’ (Ayzaya 7: 14).

Dən Gəd sen enjəl Gebrəl na Nazarət, wan tən na Galili, to wan vajin we bin prəmis fə mared to wan man we nem Josef, we kəmət na Devid in pikin. Di vajin in nem na Meri. Di enjəl go to am en təl am se, ‘A de grit yu, yu we dən rili lək! Di Masta de wit una (Lyuk 1: 26-28).

Dən bin prəmis in mama Meri fə mared to Josef, bət bifo dən kam togəda, dən bin si se i gət bələ tru di Oli Spirit. Bikəs Josef in man na bin man we de du wetin rayt en i nə bin want fə mek pipul dən shem am na pəblik, i bin gət maynd fə dayvəs am kwayət wan. Bət afta i dən tink bət dis, PAPA GƏD in enjəl apia to am na drim en təl am se, ‘Josef we na Devid in pikin, nə fred fə kər Meri go na os fə bi yu wəf, bikəs di Oli Spirit de mek i gət bələ . I go bən bəy pikin, en yu fə gi am di nem Jizəs, bikəs i go sev in pipul dən frəm dən sin (Matyu 1: 18-21).

Oı dis bin apin fə mek wetin di Masta bin dən tək tru di prəfət: “Di vajin go gət bələ en i go bən bəy pikin, en dən go kəl am Amanuel” - we min, Gəd wit wi (Matyu 1:23).

Bən

Dən təm dən de, Siza Əgəstəs bin gi wan lə se dən fə tek səns pan di wan ol Roman wəl. (Dis na di fəs təm we dən bin kont pipul dən we Kviriniəs na bin gəvnə na Siria.) En əlman go na in yon tən fə rejista. So, Josef insef kəmət na di tən we nem Nazarət we de na Galili, go na Judia, en go na Bətliəm we na Devid in tən, bikəs na Devid in os en in famili layn. I bin go de fə rejista wit Meri, we dən bin prəmis fə mared to am en we bin de op fə bən pikin. We dən bin de de, di təm rich fə mek dən bən di pikin, en i bən in fəs bəy pikin we na bəy pikin. I rap am wit klos en put am na wan ples usay dən de kip animal dən, bikəs ples nə bin de fə dən na di ples usay dən de slip (Lyuk 2: 1-7).

Escape To Egypt

Afta dən bən Jizəs na Bətliəm insay Judia, insay di təm we Kij Erəd, Maji [waiz man dən NKJV] we kəmət na di ist kam na Jerusələm en aks se, ‘Usay di wan we dən bən fə bi kij fə di Ju pipul dən de? Wi si in sta na di ist en wi kam fə wəship am.’ We Kij Erəd yəri dis, in at pwel, en əl Jerusələm wit am (Matyu 2: 1-3).

We dən bin dən wən dən na drim se dən nə fə go bak to Erəd, dən go bak na dən kontri bay əda rod. We dən dən go, PAPA GƏD in enjəl apia to Josef insay wan drim. I se: “Gap, tek di pikin en in mama en rənawə go na ləipt. Stay de te a təl yu, bikəs Erəd de go luk fə di pikin fə kil am’ (Matyu 2: 12-13).

Returning Home to Nazareth

Afta Erōd day, wan enjēl fō di Masta apia na drim to Josef na Ijipt en tel am se, "Grap, tek di pikin en in mama en go na Izrel land, bikōs di wan dēn we bin de tray fō kil di pikin dōn day." So i grap, tek di pikin en in mama en go na Izrel land. Bōt we i yeri se Akilōs de rul na Judia in ples fō in papa Erōd, i fred fō go de. We dēn bin dōn wōn am na drim, i go na di distrik na Galili, en i go de na wan tōn we dēn kōl Nazarēt. Na so wetin dēn bin tōk tru di prōfet dēn bin apin: "Dēn go kōl am Nazarēn" (Matyu 2: 19-23).

Yōj

Evri ia in mama en papa bin de go na Jeruselēm fō di Pasova Festival. We i ol 12 ia, dēn go na di Festival, jōs lēk aw dēn kin du. Afta di Festival dōn, we in mama en papa bin de go bak na dēn os, di bōbō Jizōs bin lēf na Jeruselēm, bōt dēn nō bin no bōt dat. Bikōs dēn bin tink se i de wit dēn, so dēn travul go fō wan de. Dōn dēn bigin fō luk fō am wit dēn fambul en padi dēn. We dēn nō si am, dēn go bak na Jeruselēm fō go luk fō am. Afta tri dez, dēn fēn am na di tempul kōt, i sidōm wit di ticha dēn, de lisin to dēn en aks dēn kwēstyon dēn. Olman we yeri am bin sōprayz fō si aw i ḷondastand en di ansa dēn we i bin de gi. We in mama en papa si am, dēn sōprayz. In mama tel am se, "Mi pikin, wetin mek yu trit wi dis kayn we? Mi en yu papa dōn de wōri fō luk fō yu". 'Wetin mek yu bin de luk fō mi?' i aks am. i aks. 'Una nō bin no se a fō de na mi Papa in os [biznes NKJV]' (Lyuk 2: 41-49)?

Dōn i go dōj na Nazarēt wit dēn en obe dēn. Bōt in mama bin valyu ol dēn tin ya na in at. En Jizōs bin get sēns en ayt, en Gōd en mōtalman bin lēk am (Lyuk 2: 51-52).

Kwēshōn

1. Dēn bin prōmis Meri fō mared Josef, bōt bifō dēn kam togēda, dēn kam fō no se i get bēlē.

T. ____ F. ____

2. Jizōs bōn na Jeruselēm as i bin bi Kīj fō di Ju pipul dēn.

T. ____ F. ____

3. Jizōs na bin prist famili, na bin Livayt.

T. ____ F. ____

4. Bikōs ḷf Erōd, Josef kēr Jizōs en in mama go na Ijipt, en afta Erōd day dēn go bak na Izrel.

T. ____ F. ____

5. We Jizōs ol 12 ia, i aks di ticha dēn na di tempul kwēstyon dēn.

T. ____ F. ____

Lesin 4

Jizos bigin in Mishon

Baptizim bay Jon di Baptayz

"A de baptayz wit wata," Jon ansa, "bot wan pan una tinap we una no no. Na in de kam afta mi, we a no fit fo pul di toq dən na in sandal Dis ol bin apin na Betani we de na di oda say na di Jordān, usay Jon bin de baptayz. Di neks de Jon si Jizos de kam mit am en tel am se, "Luk, God in Ship we de pul di sin na di wəl! Dis na di wan we a bin min we a se, 'Man we de kam afta mi dən pas mi bikos i bin de bifo mi. Mi sef no bin no am, bot di rizin we mek a kam baptayz wit wata na fo mek i no Izrel'" (Jon 1: 26-28).

Dən Jon gi dis testimoni: "A si di Spirit kam dən from evin lek dəv en de pan am. A no bin fo dən no am, pas nōm di wan we sen mi fo baptayz wit wata tel mi se, 'Di man we yu si di Spirit kam dən pan en lef, na in go baptayz wit di Oli Spirit'." A dən si en a de testify se dis na God in Pikin (Jon 1: 26-34).

Setan bin tempt am

Dən di Spirit bin ker Jizos go na di dezat fo mek di debul tempt am. Afta we i fast fəti dez en fəti net, i bin angri. Di pəsin we de tempt am kam to am en tel am se, "If yu na God in Pikin, tel dən ston ya fo bi bred." Jizos ansa se, "Dən rayt se: 'Mətalman nō de liv wit bred nōmō, bot i de liv wit ol wetin God de tək.' Dən di debul ker am go na di oli siti en mek i tinap na di ay ay ples na di tempul. I se: 'If yu na God in Pikin, trowe yusef dən.' Bikos dən rayt se: 'I go tel in enjel dən bot yu, en dən go es yu ɔp na dən an, so dat yu nō go nak yu fut pan ston.' Jizos ansa am se 'Dən rayt bak se: Nō test di Masta we na yu God.' Bak, di debul ker am go na wan mawnten we rili ay en sho am ol di kijdəm dən na di wəl en dən fayn fayn tin dən. 'Ol dis a go gi yu' i se, 'if yu butu en worship mi.' Jizos tel am se, "Setan, kəmət nia mi! Bikos dən rayt se: 'Una fo worship PAPA GOD we na una God, en sav am nōmō.' Dən di debul lef am, en enjel dən kam en atənd am (Matyu 4: 1-11).

In Mishon

We di debul dən dən ol dis temt, i lef am te i rich di rayt tem. Jizos bin go bak na Galili wit di pawa we di Spirit bin gi am, en nyuz bot am bin skata ɔlsay na di kontri. I bin de tich na dən sinagog dən, en ɔlman bin de prez am. I go na Nazarət usay dən men am, en di Sabat de, i go na di sinagog, jəs lek aw i bin de du. En i tinap fo rid. Dən gi am di skrol we profet Ayzaya rayt. We i opin am, i fen di ples usay dən rayt se: 'PAPA GOD in Spirit de pan mi, bikos i dən anoynt mi fo prich gud nyuz to po pipul dən. I dən sen mi fo prich fridəm fo di prizina dən en fo mek blaynd pipul dən si bak, fo fri di wan dən we dən de mek səfa, fo prich di ia we di Masta go gladi fo am.' Dən i rol di skrol, gi am bak to di savant en sidəm. Olman na di sinagog in yay bin de pan am, en i bigin fo tel dən se, "Tide dis skripchə dən apin we una de yeri' (Lyuk 4: 13-21 from Ayzaya 61: 1-2).

In Parebul dən

Səmbədi dən se parebul na stori na dis wəl wit minin na evin. I tan lek se bəku pan di tin dən we Jizos bin de tich na parebul. I go bi se di Ju pipul dən we bin de tray fo mek God gladi, bin ebūl fo ɔndastand bəku pan dən

parebul dən ya, en di bigman dən pan rilijon we dən at bin de tink mo bət pozishon, pawa, respekt, en mɔni no bin ebul fɔ ɔndastand wetin dən min.

In Miracles

Wetin na bin di purpose of di Miracles? Yu tink se Jizos bin de tray fɔ mek pipul dən pe atenshon to insef, i bin want in kɔntri pipul dən fo mek Am bi dən kiŋ ɔ i bin de du wetin Gəd bin dən prɔmis fɔ sən di ancynted wan?

Bəku təm, bəku bəku pipul dən bin de fala Jizos, sɔntem bikɔs dən bin want fɔ no mo, en dən bin de tray fɔ si 'wetin de insay fɔ mi?' . ɔ wit want fɔ get pawa pan pɔlitiks if I fɔ bi kiŋ. Sɔm pipul dən go dən biliv se I go bi di Məsaya. Wi kin sheb di witnes dən fɔ In mirekul dən to tri grup:

Di Wan we Get di Mirekul

Fɔ tru, ɔlman bin ful-ɔp wit gladi at en gladi at en dən bin gi Gəd glori pas ɔlman. Di wan we wi notis na we dən klin di tən pipul dən we get leprosi we nayn pan dən no bin kam bak fɔ gi Gəd glori.

Di Wan dən we Witnes di Mirakul

Di witnes dən no bin jɔs si di mirekul; dən bin no se mɔtalman no ebul fɔ du am en dən bin notis se na Gəd in pawa nɔmɔ dən go ebul fɔ du dən kayn mirekul dən de. Dən bin de prez Gəd en gi am glori.

Di Rilijon Lida dən

Dən bin de kɔl di rilijon lida dən di Skrayb en Faresi dən. Dən bin get jəntri, pawa, ɔnɔ, en pipul dən bin de prez dən. Dən bin biliv se Jizos go dənawé wit dən neshon, dən pozishon, en dən pawa. So, dən no bin gri fɔ gri se I kɔmot ɔp ɔ se eni wan pan di mirekul dən we I bin de du na frɔm Gəd. Dən bin se na di pawa we Dəbul get. Dən bin want fɔ kil Am bət dən bin de fred di pipul dən we biliv se i kɔmot frɔm Gəd. Fɔ dən, dən bin pwel bəku pan dən yon tradishon en lɔ dən, (dən bin de jɔj dən na di Sabat, dən bin de fən lay lay witnes dən, dən bin de pe mɔni fɔ mek dən kech am bət dən no bin gri fɔ gi am we dən kam bak en gri se na 'bləd mɔni'). Dən, dən se, 'Le I kam dəŋ frɔm di krɔs en wi go biliv pan am'. Instead fo kom dong fo di kros, im kom bak fo laif afta im don dai and dem stil no gri fo biliv am.

In Enimi dem

Di skripcha dem de sho di wan dem we bin de agens Krays di taim we im bin de wok fo di wol en we bin de agens in choch afta im rayz en assenshon .

Hərɔd (Di Gret)

"Usay di wan we dən bən fə bi kiŋ fə di Ju pipul dən de? Wi si in sta na di ist en wi kam fə wəship am". ... We Kin Erəd yeri dis, in at pwəl ... I sen dən na Bətliəm en se, "Go en tek təm luk fə di pikin. As yu si am so, una ripət to mi, so dat misəf go go wəship am". ... We Erəd no se di majik pipul dən dən pas am, i vəks bad bad wan, en i gi ɔda lə fə kil ɔl di bəbə dən na Bətliəm en di say dən we de nia de we ol tu ia ɔ ɔnda, akədin to di təm we i lan frəm di Maji (Matyu 2: 2-3; 8, 16 NIV).

Di Dəbul (Setan)

Dən di Spirit bin kər Jizəs go na di dəzat fə bi di dəbul bin de təempt am. Afta i fast fəti dez en fəti nət, i bin angri. Di pəsin we de təempt am kam to am en se, "If yu na Gəd in Pikin," ... Agen, di dəbul kər am go na wan mawnten we rili ay en sho am ɔl di kiŋdəm dən na di wəl en dən fayn fayn tin dən. I se: "A go gi yu ɔl dis if yu butu en wəship mi". Jizəs tel am se, "Setan, kəmət nia mi! Bikəs dən rayt se: 'Una wəship PAPA GƏD we na una Gəd, en na in nəmə una fə sav'." Dən di dəbul ləf am, en enjəl dən kam atənd am (Matyu 4: 1-3; 8-11).

Citizens of Nazareth (Hometown folks)

We Jizəs dən dən dən parebul ya, i kəmət de. We i kam na in yon kəntri, i tich dən na dən sinagog, so dən səprayz en se, 'Usay dis Man get dis sens en dən pawaful wok ya? Nəto di kapənta in pikin dis? Nəto In mama kəl Meri? En In brəda dən Jems, Joses, Saymən, en Judas? En In sista dən, nəto dən ɔl de wit wi? So usay dis Man get ɔl dən tin ya?' So, dən vəks pan Am (Matyu 13: 53-57 NKJV).

Judas Iskariət (Wan pan di Apəsul dən)

Dən wan pan di twəlv pipul dən we dən kəl Judas Iskariət, go to di edman dən fə di prist dən en se, 'Wetin una bi rədi fə gi mi if a gi am to yu?' En dən kənt 30 silva pat to am. So, frəm da təm de i bin de fən chans fə sel am (Matyu 26: 14-16 26: 3-4 NKJV).

Fəresi dən, Chif Prist dən, Elda dən, Skraib dən en Kaənsil

As dən de go, si dən kam wit am wan man, we nə de tək en we get dəbul dən. We dən drəb di dəbul, di mumu tək. En di krawd bin səprayz en se: "Dən nə eva si dis kayn tin na Izrel!" ... Bət di Faresi dən se, "Na di rula fə di dəbul dən de drəb dəbul dən". ... Luk, wan man bin de we get an we dən dray. En dən aks am se: "I rayt fə men pəsin di Sabat de?" — so dat dən go aks Am. Dən i tel dən se, 'Us man de pan una we get wan ship, en if i fədəm na ol di Sabat de, i nə go ol am en es am ɔp? So, aw mətalman valyu pas ship? So, i rayt fə du gud di Sabat.' Dən i tel di man se, 'Es yu an.' En i stret am, en i wəl lək di ɔda wan. Dən di Faresi dən go en mek plan agens am, aw dən go dənawé wit am. ... We di edman fə di prist dən en di Faresi dən yeri in parebul dən, dən no se i de tək bət dən. Bət we dən bin de tray fə le an pan am, dən bin de fred di krawd, bikəs dən tek am as prəfət (Matyu 9: 32-34; 12: 10-14; 21: 45-46 NKJV).

Dən Jizəs tək to di krawd en to In disaypul dən, i tel am se: "Di Lə ticha dən en di Faresi dən sidəm na Mozis in sidəm ples. So, enit in we dən tel una fə du, una fə du am en du am, bət una nə du wetin dən de du; bikəs dən de se, en dən nə de du' ... 'Bət bad fə una, Lə ticha en Faresi dən, we na ipokrit! Bikəs una de lək di Kiŋdəm na əvin agens mətalman; bikəs una nə de go insay unasef, en una nə de alaw di wan dən we de kam insay fə go insay.' ...

Dən di edman fə di prist dən, di Lə ticha dən, ən di əlda dən na di pipul dən gəda na di ay prist in os, we dən kəl Kayafas, ən dən plan fə tek Jizəs wit trik ən kil am (Matyu 23: 1-3; 13 -14 NKJV).

Dən we bin ol Jizəs kər am go to Kayafas we na di ay prist, usay di Lə ticha dən ən di dən bin de gəda əlda dən. Bət Pita bin fala am fa fawe te i rich na di ay prist in kəmpawnd. Ən i go insay ən sidəm wit di savant dən fə si di ənd. Naw di edman dən fə di prist dən, di əlda dən, ən əl di wan dən we bin de na di kəngrigesən bin de tray fə mek dən kil Jizəs fə mek dən kil am, bət dən nə si ənibədi. Ivin if bəku lay lay witnes dən kam bifo, dən nə fən əni wan (Matyu 26: 57-60 NKJV).

Kwəshən

1. Di mirekul dən we Jizəs bin du sikrit wan.

T. ____ F. ____

2. Udat na bin Jizəs in ənimi dən?

a. ____ Di kəmən man

b. ____ Di rilijən lida dən

3. Di Ju rilijən lida dən nə bin gri fə biliv bikəs

a. ____ Dem no si eni wan pan di mirekul dem we I du

b. ____ Dən bin intres mə pan pozishən ən prestij

c. ____ Jizəs nə eva tel dən bət dən sin kəndishən

4. Ayza bin pröfesi se Jizəs bin

a. ____ prich di gud nyuz to di po pipul

b. ____ prəd fridəm fə di prizina dən

c. ____ rikavari sight fə di blaynd

d. ____ fri di wan dən we dən de mek səfa ____ prich di ia fə di masta

f. ____ əl di wan dən we de ɔp

g. ____ a, b ən c

5. Setan bin təmpt Jizəs bət Jizəs nə bin gri fə du wetin i bin de təmpt am.

T. ____ F. ____

Ləsin 5

Di Sin-Ofren – Jizəs in Atoning Sakrifays

Arəst

Jizos se to di edman fo di prist den, di tempul gad den, en di elda den we bin kam fo am se, 'A de lid wan ribelon, dat una don kam wit sod en tik? Evride a bin de wit una na di tempul kot, en una no bin de put an pan mi. Bot dis na yu awa-we daknes de rul.' Don we den ol am, den ker am go na di ay prist in os (Lyuk 22: 52-54).

Jews Mock Trial

Di man den we bin de gayd Jizos bigin fo provok en bit am. Den koba in yay en aks am se, "Profesi! Udat nak yu?" En den tok boku oda tin den we de provok am. We di ples bigin fo shayn, di bigman den na di pipul den, di edman den fo di prist den en di wan den we de tich di lb, mit togeda, en den lid Jizos bifo den. Den se: "If you na di Krays, tel wi." Jizos ansa se, "If a tel una, una no go biliv mi, en if a aks una, una no go ansa. Bot from naw, Motalman Pikin go sidom na di pawaful God in raytan." Den ol aks se, "Yu na God in Pikin?" I ansa se, "Yu rayt we yu se na mi." Don den se, 'Wetin mek wi nid eni oda testimoni? Wi don yeri am from in yon lip' (Lyuk 22: 63-71).

Roman Trial

Don Paylet go bak insay di pales, kol Jizos en aks am se, "Yu na di kin fo di Ju pipul den?" Jizos aks am se: "Na yu yon aidia, o oda pipul den bin tok to yu bot mi?" "Mi na Ju?" Paylet bin ansa am. "Na yu pipul en yu edman fo prist den bin gi yu to mi. Wetin yu don du?" Jizos se, "Mi kinjdom no de na dis woi. If na so i bi, mi savant den go fet fo mek di Ju pipul den no arrest mi. Bot naw mi Kinjdom komot na oda ples." "So yu na kin!" Paylet bin se. Jizos ansa am se, "Yu rayt we yu se mi na kin. Infakt, na dis rizin mek den bon mi, en na dis rizin mek a kam na di woi, fo testify di trut. Olman we de na di say we di trut de lisin to mi" (Jen 18: 33-37)

Paylet kol di edman den fo di prist den, di rula den en di pipul den, en tel den se, "Una briy dis man to mi lek se i de mek pipul den pipul den fo ton agens di government. A don chek am bifo yu en a no si enitin we go mek yu chaj am. Erad sef no du am, bikos i sen am bak to wi; as yu si, i no du natin we go mek i day. So, a go ponish am en afta dat a go fri am." Den ala wit wan voys se, "Away wit dis man! Una fri Barabas to wi!" (Den bin don put Barabas na jel bikos den bin ton agens di government na di siti, en bikos i bin kil am.) Bikos Paylet bin want fo fri Jizos, i bin beg den bak. Bot den kontinyu fo ala se, "Na di kros! Una kros am na di kros!" Na di tod tem i tok to den se: "Wetin mek? Us kraym dis man don du? A no si eni rizin pan am fo mek den kil posin. So, a go mek den ponish am en afta dat a go fri am." Bot wit lawd ala, den bin de tray tranga wan fo mek den nel am pan di kros, en den ala bin win. So, Paylet disayd fo gri wit wetin den want (Lyuk 23: 13-24).

We Paylet bin sidom na di joj in sidom ples, in wef sen dis mesej to am: "No get enitin fo du wit da inosent man de, bikos mi don sofa boku tide na drim bikos of am" (Matyu 27: 19).

Wan fo satisfay di krawd, Paylet fri Barabas to dem. I mek den bit Jizos, en gi am fo mek den nel am pan di kros (Mak 15: 15).

Kros

Di sojaman dən kər Jizəs go na di pales (dat na di Praetorium) en kəl di wan ol sojaman dən. Dən put pepul klos pan am, dən dən twis wan krawn we get chukchuk en put am pan am. En dən bigin fə ala pan am se: "Alə, di Ju pipul dən kiŋ!" Bak en bak dən bin de nak am na in ed wit stik en spit pan am. Dən bin fədəm na dən ni, en dən bin de rəspekt am. We dən dən provok am, dən pul di pepul klos en put in yon klos pan am. Dən dən kər am go na di kros (Mak 15: 15-20).

Den kam na wan ples we den kɔl Gølgøta (we min Di Ples we di Skul de). Na de den gi Jizɔs wayn fɔ drink, we den miks wit gal; bɔt afta i test am, i nɔ gri fɔ drink am. We den dɔn nel am pan di krɔs, den sheb in klos den bay we den put lɔt. En we den sidɔm, den kontinyu fɔ wach am de. Abov in ed den put di chaj we den rayt agens am: DIS NA CIZS, DI KING Fɔ DI JU DEN (Matyu 27: 33-37).

Na di tōd awa [9:00 AM] we dēn nel am pan krōs. Di notis we dēn rayt bōt di chaj we dēn chaj am bin rayt se: DI KING FÓ DI JU DĒN (Mak 15: 25-27).

Na di siks awa [nun] daknes kam oba di wan ol land te di nayn awa. Nain nain awa, Jizəs ala lawd wan se: "Elçi, Elçi, lama sabaktani?" - we min se, Mi Gəd, mi Gəd, wetin mek yu dən lef mi (Mak 15: 33-34)?

We sōm pan di wan dēn we tinap nia yeri dis, dēn se, "Lisin, i de kōl llayja." Wan man rōn, ful-ōp wan sponj wit wayn vinega, put am pan stik, en gi am to Jizōs fō drink. "Naw lēf am in wan. Le wi si if llayja kam fō pul am dōṇ," i tōk. Wit wan lawd kray, Jizōs blo in las briz. Di kōtin na di tēmpul bin rōtin tu pat from ōp to dōṇ. En we di sojaman we bin tinap de bifō Jizōs, yeri in kray en si aw i day, i se, 'Fō tru, dis man na Gōd in Pikin (Mak 15: 35-39)!

Na bin Pripia De (dat na, di de bifo di Sabat). So as ivintem de nia, Josef we komot Arimatea, we na wan bigman pan di Kaonsil, we insef bin de wet fo Gód in Kinđom, bin get maynd en go to Paylet en aks fo Jizos in bodi. Paylet bin soprayz we i yeri se i dñ day. We i kól di sojaman, i aks am if Jizos dñ day. We i kam fo no fróm di sojaman se na so i bi, i gi di bodi to Josef. So Josef bay sōm linin klos, pul di bodi dñ, rap am insay di linin, en put am insay wan grev we dñ kót komot na rök. Dñ i rol wan ston pan di say we di grev de go insay (Mak 15: 42-46).

Resurakshon

Afta di Sabat, we di ples begin fō shayn di fōs de insay di wik, Meri Magdalin en di ɔda wan na Meri go luk di grev. Wan bad bad atkwek bin apin, bikɔs wan enjel we get di Masta bin kam dɔŋ from evin en, we i go na di grev, i rol bak di ston en sidɔm pan am. Di we aw i luk bin tan lèk laytin, en in klos bin wayt lèk sno. Di gad dən bin so fred am dat dən shek en dən bi lèk dayman. Di enjel təl di uman dən se, “No fred, bikɔs a no se yu de luk fō Jizɔs, we dən bin nel pan di tik. I no de ya; I dɔŋ rayz, jɔs lèk aw i se” (Matyu 28: 1-6).

Afta i tōk dis, i sho dēn in an en in sayd. Di disaypul dēn bin gladi pasmak we dēn si di Masta. Agen Jizos se, “Pis de wit yu! As di Papa dōn sēn mi, a de sēn yu.” en wit dat i blo pan dēn en se, “Rēsiv di Oli Spirit” (Jōn 20: 19-22).

A wik afta dat in disaypul dēn bin de na di os bak, en Tōmōs bin de wit dēn. Pan ɔl we dēn bin lōk di domot dēn, Jizos kam en tinap midul dēn en se, “Pis de wit yu!” Dōn i tel Tōmōs se, “Put yu finga ya; si mi an dēn. Es yu an en put am na mi sayd. Stop fō dawt en biliv.” Tōmōs bin tel am se, “Mi Masta en mi Gōd’ (Jōn 20: 26-28)!

Asens

Na mi buk we a bin de trade, Tiofil, a rayt bōt ɔl wetin Jizos bigin fō du en fō tich te di de we dēn tek am, te to evin, afta dēn dōn gi instrōkshōn dēn tru di Oli Spirit to di apōsul dēn we i bin dōn pik. Afta i sōfa, i sho īnsef to dēn man ya en gi bōku pruf dēn we go mek i biliv se i de alayv. I bin apia to dēn pas fōti dez en i bin tōk bōt Gōd in Kiñdōm. Wan tēm, we i bin de it wit dēn, i gi dēn dis kōmand: “Nō lēf Jeruselēm, bōt wet fō di gift we mi papa bin prōmis, we yu dōn yeri a de tōk bōt. Fō Jōn baptayz wit wata, bōt insay sōm dez yu go baptayz wit di Oli Spirit.” So, we dēn mit togēda, dēn aks am se, “Lōd, yu de dis tēm de go bak fō mek di kiñdōm kam bak na Izrel?” I bin tel dēn se: “Nōto fō mek yu no di tēm o di de dēn we di Papa dōn set bay in yon pawa. Bōt yu go get pawa we di Oli Spirit kam pan yu; En una go bi mi witnes dēn na Jeruselēm, en na ɔl di Ju en Sameria, en to di ēnd dēn na di wōl.” Afta i tōk dis, dēn tek am bifō dēn yay, en wan klawd ayd am frōm dēn yay. Dēn bin de luk ɔp na di skay gud gud wan we i de go, wantēm wantēm tu man dēn we wēr wayt klos tinap nia dēn. Dēn se: “Man na Galili, wetin mek yu tinap ya de luk insay di skay? Dis sem Jizos, we dēn dōn tek frōm yu go na evin, go kam bak di sem we aw yu dōn si am go na evin’ (Akt1: 1-11).

Questions

1. Di Roman sojaman dēn bin chaj fō di risponsibiliti fō kros Jizos se.
  - a. ____ Ustēm dēn Ju pipul dēn de go lan se dēn nō go ebul fō win wi?
  - B. ____ Dis man fō dōn du sōntin we rili bad fō in rilijōn lida dēn want mek dēn nel am pan di kros.
  - c. ____ Surely dis man na bin Gōd in Pikin
  - d. ____ Another insurrectionist lan di had we
2. No rekod nō de we dēn ber Jizos.
  - t. ____ F. ____
3. Di mōnin afta di Sabat we bin de afta Jizos day en ber am na wan grev we dēn bin de gayd, na bin
  - a. ____ An atkwek we di ston bin rol away
  - b. ____ Wan enjēl fō di Masta kam na di wōl
  - c. ____ dis we de gayd di grev bin bi as dēd man
  - d. ____ Jizos bin dōn mēn bak to layf, i bin get layf bak

e. _____ C di c op

4. Fø fala in layf bak, dən bin si Jizəs bay

a. _____ in apəsul dən

b. _____ Wan tu pipul en unreliable pipul

c. _____ ɔndrəd pipul dən

d. _____ A en C

5. Nəbədi nə bin si Jizəs go na əvin afta i get layf bak. Na jəs wan kleva stori we in disaypul dən mek fə dən yon pasənal bənifit.

t. _____ F. _____

Iesin 6

Woes en wənин

to di wan dən we de agens Krays (di wan dən we de dinay Krays na Gəd)

Dis na aw yu go ebul fə no Gəd in Spirit: əl di spirit we de gri se Jizəs Krays dən kam insay di . Flesh na from Gəd, bət əl spirit we nə gri se Jizəs nə kəmət from Gəd. Dis na di spirit fə di Antichrist, we yu dən yəri de kam ən ivin naw dən əlredi de na di wəl (Fəs Jən 4: 2-3 NIV).

bəku pipul dən we de ful pipul dən, we nə gri se Jizəs Krays de kam insay di bədi, dən go na do na di wəl. Ənibədi we tan lək dis na di pəsin we de ful pipul dən ən di Antichrist (Səken Jən 7 Niv).

Enter tru di narrow get. bikəs di get na di get ən brayt na di rod we de mek dən pwəl, ən bəku pan dən de kam insay de. bət sməl na di get ən sməl di rod we de go na layf, ən na wan wan pipul dən nəmə de fən am (Matyu 7: 13-14).

so, insay əltin, du to əda pipul dən wetin yu go mek dən du to yu, fə dis səm di lə ən di prəfət dən (Matyu 7: 12).

To Christians

i de apil to una, brəda dən, insay wi Masta Jizəs Krays in nem, se una əl gri wit una kəmpin so dat no divishən nə go de bitwin una ən una go bi pafekt wan na yu maynd ən tink. (Fəs Ləta Fə Kərint 1: 10)

watch fo lay lay profet den. Den kin kam to you insay ship in klos, bot insay den at den na ferocious wolf. Bay den frut you go no den (Matyu 7: 15-16).

A de beg you, brøda den, fo wach fo di wan den we de mek divishon en put tin den we de ambog you we de agens di tichin we you don lan. Kip fa from den. Bikos den kayn pipul den de no de sav wi Masta Krays, bot na den yon appetit. We den tok fayn fayn wan en flat, den de ful pipul den maynd fo pipul den we no get sens (Leta Fo Rom 16: 17-18).

Kip wach oba unasef en ol di grup den we di Oli Spirit don mek una ovasia. Bi shepad fo di Choch of God, we i bay wit in yon blod. A no se afta a don go, Savage Wolves go kam insay bitwin una en den no go spay di ship den. Ivin from yu yon nomba man den go komot en distor di trut fo mek den go pul di disaypul den afta den. So bi on yu guard! Memba se fo tri ia a no eva stop fo won eni wan pan una net en de wit kray wata (Di Apesul Den Wok [Akt] 20: 28-31).

A de won olman we yeri di wod den we de na di profesi na dis buk: if enibodi ad emitin to den, God go ad pan am di bad bad tin den we den tok bot na dis buk. En if enibodi tek wod den komot na dis buk we nem Profesi, God go pul in pat pan am na di tik we de gi layf en di oli siti, we den tok bot na dis buk (Revelation 22: 18-19).

Di Aks don olredi de na di rut fo di tik den, en evri tik we no de mek gud frut den go kot am en trowe am na faya (Matyu 3: 10).

Fo di sinful nature want wetin de agens di Spirit, en di Spirit wetin de agens di sinful nature. Den de agens densef, so dat you no go du wetin you want. Bot if di Spirit de lid you, you no de onda is (Galatians 5: 17-18).

Di akt den we de mek posin sin klia wan: mami en dadi biznes di we aw God no de du, we no klin en we de mek posin in at pwel; aydol worship en nich; et, no get wanwod, jels, fit fo veks, fo want fo bisin bot densef nomca, fo get wanwod, fo mek pipul den no get wanwod en fo jels; dronk, orgi, en onda tin den we tan lek dat. A de won una, lek aw a bin don du bifo, se di wan den we de liv lek dis no go get God in kinjdom (Galeshians 5: 19-21).

Nothing impure no go eva go insay de, en enibodi we de du wetin de shem o we de ful pipul den , bot na di wan den nomca we den rayt den nem na di ship in buk we de tok bot layf (Revelation 21: 26-27).

to di wan den we de abop pan riches

'bot woe to you we rich, bikos you don olredi get you komft. Woe to you we de wel fid naw, bikos you go go angri. Woe to you we de laf naw, bikos you go kray en kray. Woe to you wen ol man tok gud abaut you, bikos na so dem papa trit di lai lai prophet dem (Lyuk 6:24-26).

to rilijon lida dən

woe to you, blaynd gayd dən! Yu se, 'If εnibodi swə nia di təmpul, i nə min natin; Bət if εnibodi swə nia di gold we de na di təmpul, i de tay pan in swə.' Yu blaynd fulman dən! Uswan big: Di gold, o di təmpul we de mek di gold oli? Yu kin se bak, 'If εnibodi swə nia di ɔlta, i nə min natin; Bət if εnibodi swə bay di gift we i gi am, i de tay pan in swə.' Yu blaynd man dən! Uswan big: Di gift, o di ɔlta we de mek di gift oli? So, di wan we de swə di ɔlta de swə pan am ən bay ɔltin we de pan am. Ən di wan we de swə nia di təmpul de swə pan am ən bay di wan we de insay de. Ən di wan we de swə na əvin swə bay Gəd in tron ən di wan we sidəm pan am (Matyu 23: 16-22).

Woe to Yu, Ticha dən fə di Lə ən Faresi dən, una ipokrit dən! Yu travul ova land en si fo win wan single konvet, en wen ih bi wan, yu mek am tu taims wan pikin fo hel as yu bi (Matyu 23:15).

'Woe to you, ticha dem fo di law en Faresi dən, una ipokrit dən! Yu klin di ɔdasay na di kəp ən dish, bət insay dən ful-ɔp wit gridi ən self-induljens (Matyu 23:25).

Woe to you, ticha dən fə di lə ən di Faresi dən, una ipokrit dən! Yu shut di kingdom of heaven in man fes. Una unasef nə go insay, ən una nə go mek di wan dən we de kam insay we de tray fə (Matyu 23: 13).

WOE TO YU, Ticha dən fə di Lə ən Faresi dən, una ipokrit dən! Yu gi wan tən pat pan yu spays - mint, dil ən kumin. Bət yu dən neglek di mə important tin dən we de na di lə - jəstis, səri-at ən fetfulnes. Yu fə dən praktis di las wan, ən yu nə fə ləf di fəs wan. Yu blaynd gayd dən! Yu de strain wan gnat bət swəla wan kamel (Matyu 23: 23-24).

Woe to you, ticha dən fə di lə ən Faresi dən, una ipokrit dən! Yu tan lək grev dən we dən dən wayt, we luk fayn na do bət insay di insay ful-ɔp wit dayman dən bon ən ɔltin nə klin. Na di sem we, na do yu de apia to pipul dəm as pipul dəm we de du wetin rayt bət na insay, yu ful-ɔp wit ipokrit ən wikədnəs (Matyu 23:27-28).

Kweshən

1. Udat na di Antichrist dən?

- a. ____ Di Dəbul ən In Enjəl dən
- b. ____ Kristian dən we bin kam bak na di wəl
- c. ____ Di wan dən we de dinay se Krays na Gəd in Pikin
- d. ____ spirit dən

2. I akseptabl fə Kristian dən fə trit pipul dən we nəto Kristian wit sməl rəspekt,

- t. ____ F. ____

3. Sōm pipul, ivin di wan dēn we de se dēn de profes to E Kristian dēn, go bay wilful fō tich kōntrari to di gospel en di apōsul dēn tichin.

t. ____ F. ____

4. Uswan pan dēn tin ya we de dōj ya na sin?

- a. ____ seksual immorality
- b. ____ Impurity en debauchery
- c. ____ aydōl wōship en witchcraft
- d. ____ Hatred
- e. ____ Diskōd
- f. ____ jēls
- g. ____ Fits of rage
- h. ____ Selfish ambition
- i. ____ dissens dēn
- j. ____ Akshōn en Envy
- l. ____ Drōnkennes
- m. ____ orgies
- n. ____ ĪC di īC

5. Di wan dēn we de kip ɔl Gōd in komand bōt doe nō sho sōri-at o jōstis na rayt.

t. ____ F. ____

in mēsej

Iesin 7

na di biginin en fō fayv dez Gōd tōk ɔltin insay egzistens we de dōn se i gud. Na di siks de “Gōd se, ‘Lē wi mek mōtalman na wi pikchō, insay wi tan lēk” (Jēnēsis 1: 26). So, dēn, Gōd, mek mōtalman, man en uman, frōm di grōn we dēn bin dōn tōk bifo tēm. Man bin ivin ebul fō tōk to Gōd. Dēn bin gi mōtalman instrōkshōn fō kia fō di ples we Gōd bin dōn put am na di wōl. Dēn bin tel man se i nō fō it di tik we i no bōt gud en bad tin.

Bōt mōtalman separat insef frōm Gōd we i ribel bay we i nō obe di wangren tin we Gōd tel am nō fō du. Dis sin bin bring fyzikal day en unless man kin somehow bi rekconciled to God tu a spiritual dai. Dis rikōnsilieshōn go nid fō mek dēn sakrifays blōd. Nōto jōs eni sakrifays fō “i nō pōsibul fō mek di blōd fō kaw en got tek sin.” (Di Ibru Pipul Dēn 10: 4)

I go nid pōsin we nō get sin fō bi pafekt sakrifays. "Yu si, na jōs di rayt tēm, we wi stil nō get pawa, Krays day fō di Ungodly." (Leta Fō Rom 5: 7)

Tri Apōsul, Pōl, Pita en Jōn, bin rayt bōt Krays in sin en sakrifays fō pul sin dēn na di wōl. "Wi de beg una fō Krays in bihaf: fō mek una get pis wit Gōd. Gōd mek di pōsin we nō get sin fō bi sin fō wi, so dat insay Am wi go bi Gōd in rayt." (Sēken Leta Fō Kōrint 5: 20-21) "Krays bin sōfa fō una, en dis bin mek una get ēgzampul, we una fō fala na in stēp dēn. I nō du eni sin, en dēn nō fēn eni ful pōsin na in mōt' (Pita In Fōs Leta 2: 21-22). "Bōt yu no se i apia so dat i go tek wi sin dēn. En insay am, nōto sin." (1 Jōn 3: 5)

John Di Baptist na bin 'a vōys fō wan kōl na di dēzat, 'Prepare di we fō di Masta, mek stret rod fō am' (Matyu 3: 3). I se 'A de baptayz yu wit wata fō ripēnt. Bōt afta mi go kam wan we get pawa pas mi, we a nō fit fō ker in sandal. I go baptayz yu wit di Oli Spirit en wit faya. In fōk we i de win, de na in an, en i go klia in flo we i de trowe, gēda in wit insay di sto en bōn di chaf wit faya we nō de dōn.' (Matyu 3: 11-12)

Fō fala in baptizim we Jōn rayt fō du ɔl wetin rayt en fō win di tēmteshōn dēn we Setan bin put bifo am, Jizōs bin go bak na Galili en afta dat i go na Nazarēt. Insay dēn sinagōg i tek wan skrol en "we nō derōl am, i fēn di ples usay dēn rayt am: 'Di spirit we di Masta get de pan mi, bikōs i dōn anōynt mi fō prich gud nyus to di po pipul dēn. I dōn sen mi fō prich fridōm fō di prizina dēn en fō mek blaynd pipul dēn si bak, fō fri di wan dēn we dēn de mek sōfa, fō prich di ia we di Masta go gladi fō am.' Dōn i rol di skrol, gi am bak to di atēendant en sidōm. Dēn bin tay ɔlman na di sinagōg in yay pan am, en i bigin bay we i tel dēn se, 'Tide dis skripchō de apin na yu yēri.'" (Lyuk 4: 17-21)

So, wetin na dis "gud nyuz To di po pipul dēn" i bin prich? I bin en stil de – Gōd bi mōtalman en blōd lēk ɔl ɔda mōtalman. I bōn frōm uman bōt i get bele bay wan akt we di Oli Spirit nōto mōtalman. "I bin gro pan sens en ayt, en in fav wit Gōd en mōtalman" en i bin se "A fō bi bōt mi Papa in biznes" (Lyuk 2:49 NKJV en Lyuk 2:52 NIV) Di biznes fō di Papa na fō brij ɔl di man dēn. Bak insay wan rayt rilayshōn wit dēn bifo sin kam insay di wōl. Fō du dis wan pafekt sakrifays fō mek en mōtalman fō chenj frōm layf we pōsin de luk fō insef en we de tōn in bak pan am to wan we de trōst, obe en rēspekt di wan we go fōgiv dēn sin en gi layf we go de sote go. Jizōs se 'Mi na di we en di tru en di layf. Nōbōdi nō de kam to di Papa pas tru mi' (Jōn 14: 6-7). Jizōs kam to dēn en se, 'Dēn dōn gi mi ɔl di pawa na evin en na di wōl. So, una go mek ɔl di neshōn dēn bi disaypul, baptayz dēn insay di Papa en di Pikin en di Oli Spirit in nem, en tich dēn fō obe ɔl wetin a dōn tel una. En fō tru, a de wit yu ɔltem, te to di end pan di tēm' (Matyu 28: 18-20). Pruf fō ɔl dis na bin prōfesi dēn we ful-ɔp, mirekul dēn we ənimi dēn bin witnes en gri wit, en te go insay in pōblik day en bērin en in layf bak we bōku bōku pan in disaypul dēn bin witnes.

Since na in na di we, di trut, en di layf, en bikōs i get ɔl di pawa na evin en na di wōl, en bikōs nōbōdi nō go ebūl fō kam to di Papa pas tru am, den wetin dēn nid fō get wi sin dēn fōgiv, fō mek pis, en fō sev? ɔl lek aw di Ju pipul dēn bin tōk na Pentikōst de "we di pipul dēn yēri dis, dēn kōt dēn na dēn at en tel Pita en di ɔda apōsul dēn se, 'Brōda, wetin wi go du?' (Di Apōsul Dēn Wok [Akt] 2: 37)

Hear

- Stōdi diligently en rid wetin Krays prich fō dēn na di wōd dēn we de na layf.

Understand

- Oi man dən sinful we dən nō obe Gōd in komand dən
- A dən sin en a nō de liv akədin to Gōd in commands
- Mi sin go rizulta in mi eternal death
- A fō fōgiv fō gēt layf we go de sote go wit Gōd
- Krays na di wangren we fō mek a bi . fōgiv oī mi sin dən

biliv Jizōs

- bin en na Gōd
- kam na di wōl insay flesh as Jizōs of Nazaret
- bin liv bitwin man
- wilful wan gi in fizik layf as di pafekt sakrifays fō mi sin dən, fō bi kros
- bin . ber
- rayz frōm di grev di tōd de
- apia to ḷondred in disaypul dən afta i gēt layf bak
- asənd bak to . əvin fō de wit di Papa

Ripənt

- Chenj mi layf frōm sin en nō obe fō trost en obe

Kōnfes

- Aknowledj pōblik mi biliv se Jizōs na Gōd in Pikan.

die

- Put mi ol, sinful, wōllylyly layf

seek

- kol pan Gōd fō fōgiv mi fō mi sin

bury

- ber mi sinful layf a put to day na di grev fō baptizim insay wata (imershōn) insay di day, berin en layf bak we Krays alaw Gōd fō rayz mi frōm di grev as nyu krieshōn.

Receive

- Di Oli Spirit as deposit we de gi garanti wetin gēt fō kam

become

- wan nyu Kristian As Gōd go ad mi as in adopt pikin to di
oda pikin dēn insay di Chōch Krays establish
live

- kontinyu fō liv stedi en obe to Krays en obe . Di

Apostles' tichin "A de beg yu fō liv layf we fit fō di kōl we yu dōn gēt. Bi pōsin we ḡombul en bi pōsin we ḡombul; una fō peshēnt, una fō bia wit una kōmpin dēn we una lēk unasef. Mek ol di tray fō kip di wanwōd we di Spirit gēt tru di bond fō pis" (Leta Fō Efisōs 4: 1-3.)

Questions

1. Fō mek pis to Gōd, i nid fō mek pōsin we nō sin sin sakrifays blōd sakrifays.

t. ____ F. ____

2. Bōku we dēn de fō go na əvin bikōs wan rilijōn gud lēk oda wan.

t. ____ F. ____

3. Wan pan di las tin dēn we Jizōs bin tōk na 'ōl di pawa na əvin en na di wōl dēn dōn gi mi. So, go en mek di disaypul dēn fō ol di neshōn dēn, baptayz dēn insay di Papa en di Pikin en di Oli Spirit in nem, en tich dēn fō obe ol wetin a dōn kōmand yu"

T. ____ F. ____

4. Wetin na di mēsej fō Krays?

a. ____ I kōmōt na əvin fō kam na di wōl as man.

b. ____ Insay di jōjmēnt i go fōgiv ɔlman in sin

c. ____ I gi in layf as di sakrifays fō mōtalman sin

d. ____ I na di gōd fō lōv we de want ɔlman fō kam to am

e. ____ Gōd rayz am frōm di grev

f. ____ Di wan dēn we de obe in kōmand en put dēn trost pan am go sev

g. ____ A, B, D en E.

H. ____ B en D.

i. ____ A, C, E en F.

J. ____ A, C, D, E en F.

5. Wetin pōsin fō du fō mek dēn sev am?

a. ____ ḡondastand di mēsej we Krays

b. ____ biliv en kōnfes Jizōs na Gōd we gi in layf as di sakrifays we dēn nid fō mek dēn fōgiv sin dēn

- C. ____ Change wan in we fo layf
- d. ____ die to layf fo sin, den ber am insay wata, en rayz wan nyu, spiritual, krieshon we de tek di Oli Spirit.
- e. ____ Layf stedi fo pre en apəsul den tichin
- f. ____ OI di tin den we wi don tok bot op
- g. ____ A, B en E
- H. ____ B en E.
- i. ____ A, b. en d

conclusion

di Oli Spirit, bay we den kip di Baybul, don mek wi indaykt witnes o pipul den we de wach den mirekul ya. Wi go no gri fo gri fo am lək di wan den we de rayt di lo en di Faresi den o wi go prez God fo di chans we wi get fo fəgiv wi sin den bay we wi de abop pan Am en obe In kommand den? Di disishun na wi yon as to usay wi go spen tem we go de sote go.